

Rapport

Datum: 2022-07-05

Diariernr: SSM2020-3666

Handläggare: Tove Sandberg Liljendahl
Arbetsgrupp: Ida Gisslander, Augusto Zúñiga Stenberg
Samråd: Johanna Lund
Godkänt av: Pål Andersson

Konsekvensutredning av Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till revidering av SSMFS 2012:5 om solarier och artificiella solningsanläggningar

Definitioner

Artificiell solningsanläggning: lokal, rum, utrymme eller anordning avsedd för samtidig bestrålning av flera personer med artificiellt ljus, huvudsakligen i syfte att åstadkomma upplevelser av välbefinnande och avkoppling.

Kosmetiskt solarium: I Strålskyddslagen (SSL) avses en teknisk anordning för att kosmetiskt exponera människor för ultraviolett strålning i syfte att göra huden mörkare.

Bakgrund

Strålskyddslagen (2018:396) syftar till att skydda människor mot skadlig verkan av strålning, såväl joniserande som icke-joniserande. Lagen är tillämplig på bl.a. tekniska anordningar som alstrar icke-joniserande strålning så som solarium.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) föreslår en förändring av Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2012:5) om solarier och artificiella solningsanläggningar. En reviderad föreskrift ämnar förtydliga nuvarande regleringar, uppdatera inaktuella standarder, möta upp de nya tekniska lösningarna som används av solarieföretag och införa krav som ger en ökad strålsäkerhet.

Problembeskrivning samt önskad effekt av en ny reglering

Det finns ett bevisat samband mellan UV-exponering (UVA, UVB och UVC) och risken att insjukna i hudcancer. Hudcancer är den näst vanligaste cancerformen i Sverige och också den som ökar mest.¹

En 18-årsgräns har införts i Strålskyddslagen för besökare av solarieverksamheter. De standarder som SSMFS 2012:5 pekar på har blivit inaktuella.

Digitala lösningar för verksamheternas hantering av inpassering, ålderskontroll eller betalning är tekniska system som en ny föreskrift måste beakta. I dagsläget saknas det tydliga krav på vad ett egenkontrollprogram ska innehålla. Detta har medfört svårigheter för tillsynsmyndigheterna samt verksamhetsutövarna att veta hur lagkravet ska efterlevas.

SSM har uppmärksammat tolkningssvårigheten gällande verksamheternas tillhandahållande av kosmetiska produkter för användning innan och under solning i solarium. Otydligheten har medfört att ett flertal ärenden från de kommunala tillsynsmyndigheterna har genomgått rättsliga processer. En reviderad föreskrift måste vara tydlig för de parter som berörs av den, primärt verksamhetsutövare samt tillsynsmyndigheter.

Alternativa lösningar

Solarieverksamheter

Vid utebliven förändring av de befintliga föreskrifterna kommer svårigheterna med tolkningen av bestämmelsen som gäller förbud mot försäljning av kosmetiska eller hygieniska produkter i verksamheten att kvarstå. Tillsynsarbetet för kommunerna kan påverkas på grund av fortsatta tolkningssvårigheter av bestämmelsen. SSM kommer att få fortsätta besvara frågor rörande tolkning av bestämmelsen.

SSM uppmärksammar att tillsynsmyndigheterna upplever en otydlighet i hur kravet i lagen ska uppfyllas och en svårighet i att utöva tillsyn. Att en föreskrift med detaljerade krav för egenkontrollprogrammets innehåll saknas har medfört att SSM mottagit flertalet frågor. SSM ser inget alternativ till att en revidering genomförs.

SSM ser inget alternativ till att ha ett krav om digital information då dessa digitala lösningar används allt mer i samhället. Att information inte finns tillgänglig ökar risken för att användare av solarier inte tar del av denna.

Vilka berörs av en ny reglering

Den föreslagna regleringen kommer främst att påverka de verksamheter som upplåter kosmetiska solarier till allmänheten då dessa verksamheter måste se över sina rutiner för att kunna tillhandahålla mer strålsäkra tjänster. Produkter som används innan och under solarisolation kommer inte att kunna säljas, detta kan påverka verksamheternas inkomster. Dock kan företagen fortfarande sälja produkter för att använda efter solningstillfället.

Solarieverksamheterna påverkas då de måste anpassa sin information så att den kan inhämtas digitalt och i övrigt uppfyller de nya kraven. Utvecklare av digitala lösningar påverkas då dessa behöver ta fram lösningar för detta.

¹ Statistik om nyupptäckta cancerfall 2020, Socialstyrelsen 2021.

De kommunala tillsynsmyndigheternas arbete kommer att förenklas då de får tydligare ramar för vad som ingår i deras tillsyn.

SSM kommer att påverkas av den nya regleringen genom att ytterligare information måste tas fram på bland annat myndighetens hemsida. Med de förtydliganden som görs i föreskriften är bedömningen att antalet frågor till SSM kommer att minska.

Konsekvenser

Solarieverksamheter

Kostnader digital information

I de fall där bemannade och obemannade verksamheter inte redan använder sig av digitala lösningar kommer verksamheterna att få en ökad kostnad i och med att verksamheterna måste tillhandahålla myndighetsinformationen digitalt. Kostnaden är relaterad till det pris som sätts av den enskilda utvecklaren av digitala lösningar.

Kosmetiska produkter

Verksamheter som tillhandahåller kosmetiska produkter kommer inte att kunna sälja produkter för användning innan och under solarieanvändning, något som kan komma att innebära en ekonomisk förlust. SSM har inte tillgång till uppgifter om intäkter för kosmetiska produkter som landets olika verksamheter idag kan tillhandahålla. Exempel på variabler för detta är storleken på verksamhetens kundkrets och produkters inköpspris i relation till försäljningspris. Det bör påpekas att produkter för användning efter solarieanvändning inte omfattas av denna reglering.

Tillsynsmyndighet

De kommunala tillsynsmyndigheternas arbete kommer att förenklas i och med förtydliganden i föreskriftens paragrafer. En förändring i regleringen av kosmetiska produkter kan medföra att tillsynsmyndigheterna inte behöver lägga lika mycket resurser på rättsliga processer.

Strålsäkerhetsmyndigheten

En tillfällig ökning av antalet frågor angående kommunens tillsynsarbete kan tillkomma i och med en revidering av föreskriften.

Konsekvenser av en alternativ lösning

SSM ser inga alternativa lösningar till de föreslagna regleringarna. Aktuell föreskrift är inte tillräcklig för att möta de utmaningar och behov som finns idag.

Regleringen i relation till Europeiska unionen

SSM bedömer att bestämmelserna överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Att beakta innan regleringens ikraftträdande

Verksamhetsutövarna måste få tid på sig att anpassa sina verksamheter till de nya kraven i föreskriften. Marknaden behöver tid för att anpassa de digitala lösningarna till de nya kraven som införs i och med en ny reglering.

Berörda verksamheter

Efter en tidigare genomförd enkätundersökning riktad till kommunerna uppskattar SSM att det finns cirka 700 obemannade solarier och 2700 bemannade solarier i Sverige. Bedömningen är att den övervägande delen är franchisetagare eller småföretagare. Enligt Svensk Solarieförening fanns det 2017 ungefär 500 solarieföretag som har solarieupplåtelse som sin enda verksamhet. Bedömningen är att den övervägande delen är enmansföretag eller småföretagare.

Verksamheternas tidsåtgång och andra kostnader

Tillverkare av solarier

Eftersom kommande krav är ett förtydligande av nuvarande reglering bedömer SSM att övervägande del av solarietillverkare redan ska uppfylla kraven. SSM bedömer att de tillverkare som inte uppfyller kommande krav kommer att behöva lägga resurser på att anpassa exponeringsschemat. Kostnaden för dessa företag kommer att vara relaterat till det behov av anpassning som varje enskilt exponeringsschema har. Om tillverkare väljer att skicka fysiska kopior av exponeringsscheman kan en kostnad uppkomma. Denna kostnad skulle försvinna om tillverkare skulle välja att ha exponeringsscheman tillgängliga digitalt. Kostnaden skulle i sådana fall flyttas till verksamhetsutövarna som står för utskriftskostnaderna. SSM bedömer att utskriftskostnaderna inte behöver överstiga 5 kr / exponeringsschema.

Tillsynsmyndighet

Förtydligandena i regleringen kommer underlätta tillsynsmyndigheternas genomförande av tillsyn.

Förändringar för verksamheterna

SSM bedömer inte att regleringen kommer att påverka företagen i fler avseenden än de som beskrivits ovan.

Påverkan på konkurrensförhållandena

SSM bedömer att en implementering av nya krav kan komma att påverka obemannade verksamheter i en större utsträckning än bemannade verksamheter. Obemannade verksamheter kan komma att lägga ut mer tid samt pengar för att nå upp till de nya kraven. Trots detta anser SSM att de nya kraven behöver implementeras för att öka strålsäkerheten i samband med användning av kosmetiska solarier.

SSM bedömer inte att regleringen kommer att påverka företagen i fler avseenden än de som beskrivits ovan.

Övriga möjliga påverkansfaktorer för företagen

SSM bedömer inte att regleringen kommer att påverka företagen i fler avseenden än de som beskrivits ovan.

Särskild hänsyn till små företag

De flesta företag som påverkas av föreskrifterna är enmansföretag eller företag med få anställda. De bestämmelser som tillkommer i och med denna föreskrift bedöms vara nödvändig för att öka strålsäkerheten i samband med användning av kosmetiska solarier.

Jämställdhetsaspekter

I tidigare enkätundersökningar (2007 och 2015)² anger fler kvinnor än män att de solar i solarium. Därför kan förtydligande i regleringen bidra till att främja kvinnors hälsa.

² Folkhälsomyndigheten, Miljöhälsorapport 2017